

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядженням селищного голови

від 01.10.2025 року № 113/р/п

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 15 при експлуатації генераторів електроенергії

1. Загальні положення

1.1. Ця інструкція розроблена на основі технічних даних і вимог безпеки при експлуатації бензинових і (або) дизельних генераторів електроенергії (далі – генератор електроенергії) з урахуванням положень нормативно-правових актів з охорони праці і є нормативним актом, що містить обов'язкові для вивчення та виконання працівниками правил безпеки під час роботи та обслуговування вказаного обладнання.

1.2. До самостійної роботи з обслуговування генераторів електроенергії допускаються працівники не молодше 18 років, мають групу з електробезпеки не нижче II і пройшли інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки.

1.3. Працівник, який обслуговує генератор електроенергії, повинен знати будову та принцип роботи генератора, інструкцію з експлуатації заводу-виробника, цю інструкцію з охорони праці.

1.4. На корпусі генератора електроенергії повинні бути всі передбачені документацією пояснювальні і попереджувальні надписи, позначення і знаки.

1.5. На робочому місці працівника, який обслуговує генератор електроенергії, можуть діяти такі шкідливі і небезпечні фактори:

- отруєння вихлопами, що містять чадний газ;

- отруєння парами пального і інших експлуатаційних рідин;

- опіки при доторканні незахищених частин тіла до розпечених частин паливної та вихлопної систем;

- опіки і компресійні травми внаслідок вибуху пального;

- ураження електричним струмом.

1.6. Забороняється працювати з генератором електроенергії під впливом алкоголю, наркотичних препаратів і прийому медикаментів, що уповільнюють швидкість реакції.

1.7. За невиконання вимог цієї інструкції працівник, що обслуговує генератор електроенергії, несе відповідальність згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку та чинного законодавства.

1.8. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочими інструкціями або доручена йому керівником;

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт;

- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;

- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати долікарську допомогу;

- користуватись передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи

2.1. Працівник, що обслуговує генератор електроенергії, повинен бути одягненим в сухий, бажано бавовняний одяг, застібнутий на всі гудзики, волосся підібране під головний убір. Для захисту рук необхідно користуватися рукавичками, для електричних перемикань

застосовувати рукавички з діелектричного матеріалу.

2.2. Перед початком роботи необхідно вивчити інструкцію заводу-виробника з експлуатації генератора електроенергії, знати його будову та принцип роботи, заходи безпеки.

2.3. Для надання першої домедичної допомоги при нещасному випадку перевірити, чи є доступною аптечка.

2.4. Генератор електроенергії розміщується на відкритому повітрі або в просторому провітрюваному приміщенні з безперервно працюючою вентиляцією, при цьому відстань до стін, іншого обладнання і будь-яких інших займистих матеріалів повинно бути більше 1 м. При встановленні генератора електроенергії біля житлових або офісних будівель відстань до стін має бути не менше 6 м.

2.5. При роботі генератора створюється вібрація, тому встановлювати його рекомендується на горизонтальній поверхні і безпечній відстані від обладнання і матеріалів, що знаходяться поруч.

2.6. Підключення генератора електроенергії до електричної мережі споживачів повинен здійснювати фахівець відповідно до норм Правил улаштування електроустановок, Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів і технічної документації виробника.

2.7. Для підключення електрообладнання слід використовувати тільки якісні дроти без пошкоджень ізоляції. Будь-яке пошкодження потрібно невідкладно усунути або замінити пошкоджену цілу ділянку мережі, попередньо вимкнувши генератор електроенергії.

2.8. Перед кожним запуском генератора електроенергії потрібно пересвідчитись в приєднанні його корпусу до заземлення. Якщо не має рекомендацій виробника, для заземлення краще всього використовувати мідний ізольований провід перерізом не менше 2,5 мм², який щільно приєднується одним кінцем до корпусу генератора електроенергії, а другим надійно закріплюється на «землю». «Землею» може бути штатний заземлювач або відрізок арматури чи металеві труби, вбитий в ґрунт на глибину 1,0–1,2 м. Заземлення служить не тільки для захисту від враження струмом, але відводить електростатичні заряди від металевих частин обладнання і покращує якісні показники напруги.

2.9. Запускаючи генератор електроенергії ручним стартером, заборонено намотувати шнурок на руку.

2.10. Перед кожним включенням генератора електроенергії необхідно проводити ретельний візуальний огляд обладнання, періодично, згідно рекомендацій виробника, перевіряти рівень масла, пального, стан повітряного і паливного фільтрів, стан свічки запалювання тощо.

2.11. Якщо при дотику до металевих частин обладнання відчувається напруга або пошкоджений заземлюючий провід, слід вимкнути генератор електроенергії і усунути несправність.

3. Вимоги охорони праці під час роботи

3.1. Під час роботи генератора електроенергії утворюється небезпечна для життя людини напруга електроструму, тому забороняється обслуговування генератора мокрими або вологими руками. З тієї ж причини забороняється експлуатація генератора електроенергії без захисту від дощу або снігу.

3.2. Забороняється:

підключати споживачів без повного прогріву двигуна;

використовувати допоміжні предмети для полегшення пуску двигуна ручним стартером;

приєднувати обладнання, потужність активного навантаження якого перевищує номінальну потужність генератора електроенергії;

приєднувати обладнання, потужність реактивного навантаження якого перевищує

половину номінальної потужності генератора електроенергії;

експлуатувати генератор електроенергії без повітряного фільтра (чи з відкритою його кришкою) або без глушника;

відкривати кришку баку для пального при працюючому двигуні;

торкатися до гарячих деталей системи відводу відпрацьованих газів і глушителя, які розжарюються до дуже високої температури і навіть після відключення залишаються небезпечно гарячими досить тривалий час (вони зазвичай відзначаються попереджувальними написами або етикетками);

накривати працюючий або розігрітий генератор електроенергії будь-якими предметами чи матеріалами, що можуть перешкоджати відводу тепла;

зберігати запаси пального і інших пожежонебезпечних речовин на відстані ближче 1 м від працюючого генератора електроенергії;

заправляти або обслуговувати (ремонтувати) генератор електроенергії при працюючому або не повністю охололому двигуні;

курити і користуватися відкритим вогнем під час заправки двигуна паливом;

експлуатувати генератор електроенергії, якщо вимикач не переходить в положення «Включено» і «Виключено» належним чином;

залишати працюючий генератор електроенергії без нагляду в зоні досяжності дітей, тварин, сторонніх осіб.

3.3. Не допускати довготривалого контакту палива і інших експлуатаційних рідин генератора електроенергії зі шкірою. При попаданні рідин на шкіру – промити це місце водою з милом, при попаданні пального чи мастила на одягу – ретельно випрати її.

3.4. При тривалому перебуванні біля працюючого генератора електроенергії потрібно користуватися захисними навушниками.

4. Вимоги охорони праці після закінчення робіт

4.1. При вимкненні генератора електроенергії, необхідно дати йому охолонути до безпечної температури, від'єднати від мережі.

4.2. Оглянути місця можливого підтікання палива і інших експлуатаційних рідин, за необхідності – протерти деталі.

4.3. Оглянути доступні ділянки приєднуваної мережі, оцінити цілісність ізоляції.

4.4. Перемістити у визначене для зберігання місце генератор електроенергії і приєднувальні кабелі.

4.5. Привести в порядок робоче місце, прибрати інструменти і пристосування.

4.6. Замінити спецодяг та інші засоби індивідуального захисту, помістити їх у визначене місце.

4.7. Вимити руки і обличчя водою з милом.

5. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні пожежі необхідно вимкнути обладнання і приступити до гасіння загоряння первинними засобами пожежогасіння, одночасно повідомивши через інших працівників безпосереднього керівника і, в залежності від складності ситуації, викликати пожежну охорону за номером телефону – 101.

5.2. При ураженні електричним струмом необхідно звільнити потерпілого від напруги, зупинивши генератор електроенергії і відключивши обладнання. Якщо виникне необхідність звільняти потерпілого від дії струму без зняття напруги, потрібно використовувати для цього діелектричні рукавички, підручні сухі дерев'яні або інші струмонепровідні предмети. Відтягувати потерпілого допускається тільки однією рукою, не торкаючись незахищеними руками його оголеного тіла і частин обладнання, що може знаходитись під напругою.

5.3. Якщо в результаті отруєння чадним газом або парами пального у постраждалого відсутні дихання і пульс – потрібно невідкладно приступити до реанімації:

звільнити грудну клітку від тісного одягу і розстебнути поясний ремінь;
покласти потерпілого на спину, закинувши йому голову назад і покласти під шию валик;

відновити прохідність дихальних шляхів, звільнивши рот від слизу і сторонніх тіл;
почати непрямий масаж серця і штучне дихання;
прикласти холод до голови.

5.3.1. Реанімацію продовжувати до повного відновлення серцевої діяльності або до прибуття медпрацівників.

5.3.2. Якщо потерпілий втратив свідомість, але пульс є, потрібно перевернути його на бік або на живіт, прикласти холод до голови і, підтримуючи його в такому положенні, очікувати прибуття лікарів. Залишати потерпілого лежати на спині забороняється.

5.4. При пораненні необхідно звільнити постраждале місце від одягу і зупинити кровотечу, наклавши марлеву пов'язку і щільно її прибинтувати. Якщо пошкоджені кровоносні судини – необхідно вище рани накласти джгут, попередньо підклавши під нього тканинну підкладку. Після накладення джгута на руку переконатися у відсутності пульсу на променевій артерії. Джгут може перебувати на кінцівці не більше півгодини, після чого його необхідно на 20-30 секунд зняти, щоб дати можливість відновитися кровообігу.

5.5. При опіках без порушень цілісності опікових міхурів необхідно постраждалу ділянку охолодити водою або прикласти на 20-30 хвилин компрес з льодом. Забороняється змащувати місце опіку жирами, оліями, мазями, спиртом тощо, самотійно видаляти чужорідні тіла, проколівати міхури.

При опіках шкіри з порушенням цілісності опікових міхурів потрібно постраждалу частину тіла накрити сухою серветкою або чистою тканиною, поверх накласти холодний компрес і направити постраждалого до лікарні. Забороняється промивати рану водою, бинтувати постраждалу поверхню.

Секретар селищної ради (виконкому)

Людмила ЛАГОДА